

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

студент гр. Е-01 Червяцова О.В.

Наявність великої кількості невирішених проблем, недостатній ступінь їх вивчення стосовно сучасних змін в економіці, а також велике їх значення свідчать про необхідність подальшого дослідження питань обліку дебіторської заборгованості та роблять цю тему актуальною на наш час.

Багатоаспектність проблеми обліку дебіторської заборгованості зумовлена суперечливим характером нормативних документів, а також рівнем розробок окремих теоретичних і практичних аспектів методології її обліку.

У процесі господарської діяльності важливе значення має повнота і об'єктивність інформації, що пов'язана з дебіторською заборгованістю. Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (П(с)БО) 10 дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума. Визнання дебіторської заборгованості також регламентується П(с)БО 13 «Фінансові інструменти»: «безумовні права вимоги і зобов'язання визнаються фінансовими активами і фінансовими зобов'язаннями, якщо за умовами контракту підприємство має право на отримання грошових коштів або бере на себе зобов'язання сплатити грошові кошти». Тобто, згідно П(с)БО 10 дебіторська заборгованість визнається активом за умови одержання у майбутньому економічних вигод, а згідно П(с)БО 13 – одержання лише грошових коштів.

Виникнення дебіторської заборгованості - це об'єктивний процес, який зумовлений існуванням ризиків при проведенні взаєморозрахунків між контрагентами за результатами господарської операції. Проте на її розмір та структуру впливає ряд таких факторів:

1) зовнішні (загальноекономічні) фактори (стан економіки в країні, грошово-кредитна політика НБУ, рівень інфляції, стан національних розрахунків);

2) галузеві фактори (стан галузі, де працює фірма; динаміка виробництва цього виду продукції та попит на неї);

3) внутрішні фактори (організаційно-правова структура та форма власності підприємства, фінансовий менеджмент підприємства тощо).

Розглянемо основні проблеми обліку дебіторської заборгованості.

- непристосованість методів визначення резерву сумісних боргів, які передбачено у П(С)БО 10 до обліку на українських підприємствах і, виходячи з цього, недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі;

- відсутність чіткого співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості у загальній їх структурі;
- потреба змін у будові реєстрів аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості;
- розмежування понять дебіторської та кредиторської заборгованості;
- недосконалість оцінок дебіторської заборгованості;
- занадто детальна або навпаки недостатня класифікація дебіторської заборгованості;
- проблеми в управлінні дебіторською заборгованістю.

Отже, в першу чергу необхідно внести зміни у П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість", тобто чітко розмежувати поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. У даному стандарті до сих пір не відзначено, що їх облік ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку.

Також слід зазначити, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним і вони обліковуються на різних рахунках. Існує потреба змін у побудові реєстрів аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

Дослідження показують, що існує потреба змін у побудові реєстрів аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості. Сьогодні облік дебіторської та кредиторської заборгованостей ведеться в одному реєстрі, тому в пропонується вести синтетичний облік цих заборгованостей у різних реєстрах.

Шляхом покращення обліку дебіторської заборгованості є її автоматизація, тобто необхідно здійснити такі заходи:

- 1) створити інформаційну базу дебіторської заборгованості;
- 2) звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання і знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості;
- 3) провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості;
- 4) вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків;
- 5) проводити розрахунок резерву сумнівних боргів на підставі середніх статистичних даних;
- 6) комплексно вдосконалити політику управління дебіторською заборгованістю.

Отже, в обліку дебіторської заборгованості існує ще багато спірних та нерозв'язаних питань. Проте організація обліку дебіторської заборгованості має важливе значення, оскільки дозволяє упорядкувати та надати достовірну інформацію про заборгованість підприємства.

Науковий керівник: ст. викладач Лисиця В. І.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 281-282.